

Amsterdam **B**orn **C**hildren and their **D**evelopment

NIEUWSBRIEF

Januari 2012

Fijne feestdagen!

Wie zijn er nieuw bij de ABCD-studie?
Angst tijdens de zwangerschap
Hoge bloeddruk bij kinderen

ABCD-studie: hoe gaat het nu?

In de vorige nieuwsbrief berichtten we u over een nieuwe ABCD-vragenlijst. Met deze vragenlijst wilden we graag meer inzicht krijgen in omgevingsfactoren die de gezondheid van het kind kunnen beïnvloeden, zoals luchtverontreiniging, omgevingslawaai en elektromagnetische velden. We hebben van veel ouders weer een ingevulde vragenlijst terug gekregen: hartelijk dank daarvoor!

Sinds oktober gaan er twee meetteams op pad om ook op basisscholen in Amsterdam metingen te verrichten. Zo proberen we meer inzicht te krijgen in omgevingsfactoren in en rond de school van het kind.

Loterij

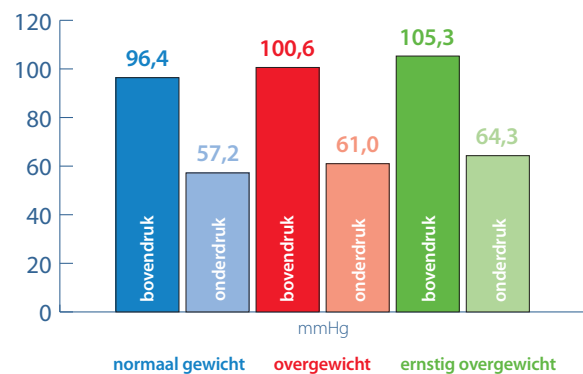
Zoals u wellicht heeft gelezen in onze vorige nieuwsbrief, is fase 3 van de ABCD-studie nu ook afgerond. Onder alle 4488 ouders en kinderen die hebben deelgenomen aan deze fase, hebben wij 10 VVV-bonnen ter waarde van 100 Euro verloot. De winnaars hebben hier ondertussen persoonlijk bericht over ontvangen. Van harte gefeliciteerd! Wij willen alle deelnemers nogmaals hartelijk bedanken voor hun inzet en betrokkenheid bij de ABCD-studie en wij hopen dat u ook in de toekomst zal blijven deelnemen aan de studie.

Etnische verschillen in bloeddruk deels verklaard door overgewicht

Volwassenen van niet-westerse afkomst hebben vaak een verhoogd risico op overgewicht en het ontwikkelen van hart- en vaatziekten, zoals een te hoge bloeddruk. Wij hebben onderzocht of verschillen in bloeddruk ook al aanwezig zijn bij jonge kinderen. Daarnaast hebben we gekeken of deze verschillen te verklaren zijn door bijvoorbeeld overgewicht of een andere vetverdeling in het lichaam.

De ABCD-studie laat zien dat kinderen van Afrikaanse afkomst een hogere onderdruk hebben in vergelijking met autochtone kinderen. Kinderen van Turkse afkomst hebben een hogere boven- en onderdruk. De bloeddruk van Marokkaanse kinderen is gelijk aan die van autochtone kinderen. De verschillen in bloeddruk bij de kinderen van Afrikaanse en Turkse afkomst worden gedeeltelijk verklaard door verschillen in overgewicht en vetverdeling (zie

figuur). Maar waarschijnlijk spelen ook nog andere factoren een rol, zoals verschillen in voeding. Om latere gezondheidsproblemen te voorkomen is het in ieder geval belangrijk dat kinderen een gezond gewicht hebben! Heeft u vragen over het gewicht of de gezondheid van uw kind, dan kunt u altijd contact opnemen met de Jeugdgezondheidszorg van de GGD.

Deze figuur toont de verschillen in bloeddruk tussen kinderen met een normaal gewicht, overgewicht en ernstig overgewicht. Hoe meer overgewicht een kind heeft, des te hoger zijn zowel de bovendruk als de onderdruk.

Verhuisplannen? Andere basisschool? Geef het ons door!

Wilt u het ons laten weten als uw adres verandert of uw kind naar een andere school gaat?

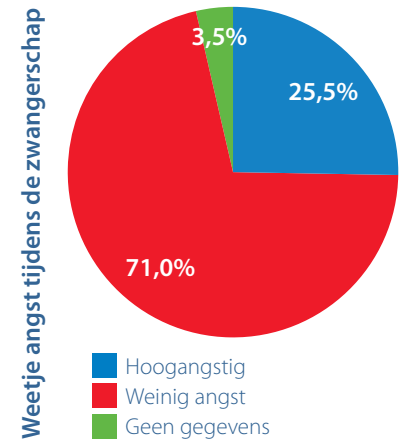
Tel: 020 555 5092 - E-mail: abcd@ggd.amsterdam.nl

Krijgen angstige zwangeren ook angstige kinderen?

Het is al langer bekend dat de gemoedstoestand van de moeder tijdens de zwangerschap van invloed is op de ontwikkeling van het kind in de baarmoeder. Steeds meer onderzoeken laten zien dat negatieve emoties bij de moeder tijdens de zwangerschap zelfs gevolgen kunnen hebben voor de ontwikkeling van het kind op latere leeftijd.

Eerder onderzoek van de ABCD-studie heeft aangetoond dat kinderen van moeders die heel angstig waren tijdens hun zwangerschap meer cognitieve en gedragsproblemen lieten zien op vijfjarige leeftijd. Nu wilden wij graag weten of kinderen van moeders die heel angstig waren tijdens hun zwangerschap, zelf ook vaker angstig of somber zijn. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat kinderen van angstige moeders inderdaad zelf ook vaker angstig of somber zijn in vergelijking met kinderen van moeders die tijdens hun zwangerschap weinig angst hebben ervaren. Verder blijkt dat het risico op een sombere stemming bij meisjes groter is dan bij jongens.

Gelukkig zijn de verschillen in gemoedstoestand tussen kinderen van moeders die veel of weinig angstklachten hadden tijdens hun zwangerschap niet heel groot. Dit is een geruststellende bevinding. Toch zou het goed zijn wanneer zwangere vrouwen die zich heel erg angstig of depressief voelen ondersteuning zoeken bij hun huisarts of verloskundige.

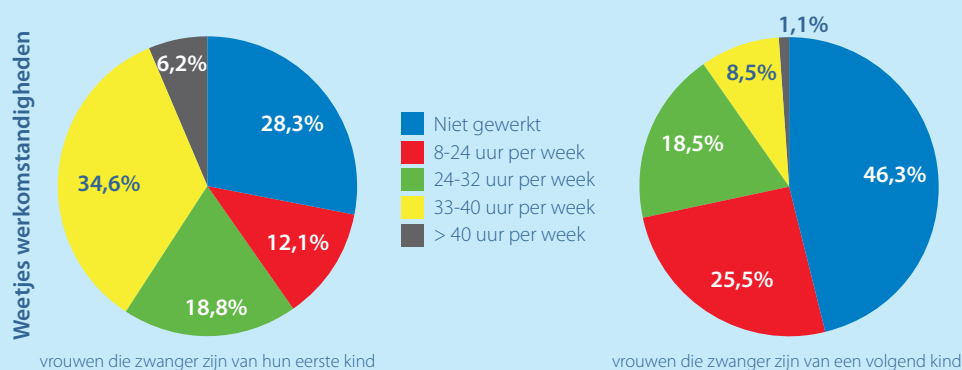

Werkomstandigheden en de kans op een vroeggeboorte

Over het algemeen is werken tijdens de zwangerschap gezond voor zowel moeder als kind. Er zijn echter werkomstandigheden die ongunstig zijn, zoals blootstelling aan chemische stoffen of straling. Ook is bekend dat fysiek zwaar werk, zoals veelvuldig bukken, trekken, duwen en dragen, niet goed is tijdens de zwangerschap. Het is echter onduidelijk of fysiek zwaar werk en lang staan of lopen de kans op een vroeggeboorte vergroot.

In de ABCD-studie hebben we onderzoek gedaan naar fysiek zwaar werk en lang staan of lopen tijdens de eerste maanden van de zwangerschap en de kans op een vroeggeboorte; een geboorte vóór een zwangerschapsduur van 37 weken. ABCD-moeders hebben tijdens de zwangerschap vragen over hun werk ingevuld. Deze vragen gingen bijvoorbeeld over het aantal uren per week dat ze moesten staan of lopen en hoeveel uren per week ze fysiek zwaar werk moesten verrichten.

Uit de resultaten blijkt dat bij 5,4% van de zwangerschappen een vroeggeboorte optrad. Dit zijn zowel medisch opgewekte vroeggeboortes als spontane vroeggeboortes. Vooral zwangeren die meer dan 30 uur per week moesten staan of lopen (7,5%) of veel fysiek zwaar werk deden (10,3%) hadden een grotere kans op een medisch opgewekte vroeggeboorte. Deze moeders bleken vaak ook een hoge bloeddruk te hebben. De resultaten laten zien dat voornamelijk de combinatie van fysiek zwaar werk, lang staan en lopen met daarbij een hoge bloeddruk het risico op een vroeggeboorte vergroot.

Even voorstellen...

Arend van Deutekom *Onderzoeker*

Arend werkt als arts-assistent kindergeneeskunde in het VU ziekenhuis en is recent gestart met zijn onderzoek binnen de ABCD-studie. Hij onderzoekt de relatie tussen geboortegewicht en het latere risico op hart- en vaatziekten. Uit eerder onderzoek is namelijk gebleken dat kinderen die klein zijn bij hun geboorte een hoger risico hebben op hart- en vaatziekten als ze volwassen zijn. Arend gaat uitzoeken hoe dat komt. Hiervoor gaat hij onder andere gegevens gebruiken die verzameld zijn bij het 5-jaars meetmoment van de ABCD-studie.

Maaïke Gademan *Onderzoeker*

Maaïke is afgestudeerd als bewegingswetenschapper. In 2009 promoveerde zij op de afdeling cardiologie in het Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC). Sinds 2010 werkt zij als onderzoeker bij de afdeling Sociale Geneeskunde in het AMC. Maaïke doet onderzoek naar de relatie tussen overgewicht bij de moeder tijdens de zwangerschap en het risico op hart- en vaatziekten bij kinderen. Hierbij kijkt zij bijvoorbeeld naar gewicht, vetpercentage, bloeddruk en hartslag van de kinderen.

Hilde Stegeman *Onderzoeksassistent*

Hilde studeerde sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds september 2011 werkt zij als onderzoeksassistent bij de ABCD-studie. Zij zal meehelpen met het verzamelen van gegevens over de leefomgeving het kind (thuis en op school). Hierbij kunt u denken aan luchtverontreiniging en elektromagnetische velden. In dit kader zal Hilde dit schooljaar ook basisscholen in Amsterdam bezoeken.

Bericht uit Boston

Op dit moment doet Marieke de Hoog voor 2 maanden onderzoek in Boston bij Harvard University binnen Project Viva. Project Viva is een studie vergelijkbaar met de ABCD-studie en wordt geleid door Professor Gillman. Binnen project Viva kijkt Marieke naar etnische verschillen in voedingskwaliteit bij 3-jarige kinderen. Ook onderzoekt zij welke factoren daarbij een rol spelen zoals verschillen in sociaaleconomische status, BMI van de moeder of andere sociaal-culturele factoren.

De grootste etnische groepen die in Amerika leven zijn blanken, Afro-Amerikanen en Zuid-Amerikanen. Binnen de ABCD-studie hebben wij geen informatie over voeding op 3-jarige leeftijd, maar wel op 5-jarige

leeftijd. Voor Marieke is het daarom heel interessant om de resultaten van haar studie in Amerika te vergelijken met de gegevens over voeding van kinderen die wij bij de ABCD-studie op 5-jarige leeftijd hebben verzameld.

A Study of Health for the Next Generation

Voor de kinderen

Puzzel

S	G	A	P	E	N	N	V	S
W	L	E	N	L	E	D	O	N
S	P	A	A	P	E	S	O	U
N	O	T	A	B	E	T	R	R
E	P	L	T	P	R	E	L	K
S	S	U	S	M	L	R	E	E
S	S	T	P	E	O	I	Z	N
U	D	R	O	O	M	E	E	N
K	N	U	F	F	E	L	N	D

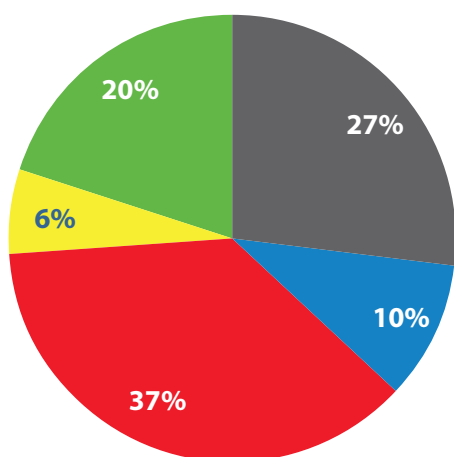
- knuffel
- gapen
- slaaplied
- snurken
- voorl ezen
- droom
- kussens
- opstaan
- pop
- bed
- ster
- slapen
- moe

De woorden staan horizontaal, verticaal en diagonaal verborgen in de puzzel. De overgebleven letters vormen de oplossing.

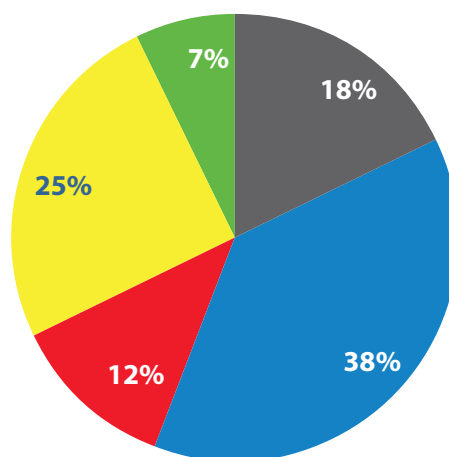
Dit wensen wij jou voor het slapen gaan vanavond:

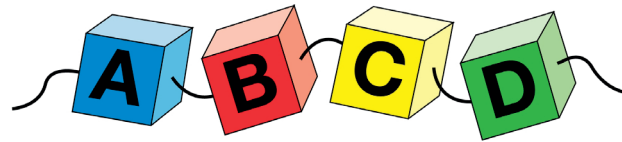
Wist je dat-jes

Zo laat gaan de ABCD-kinderen 's avonds naar bed...

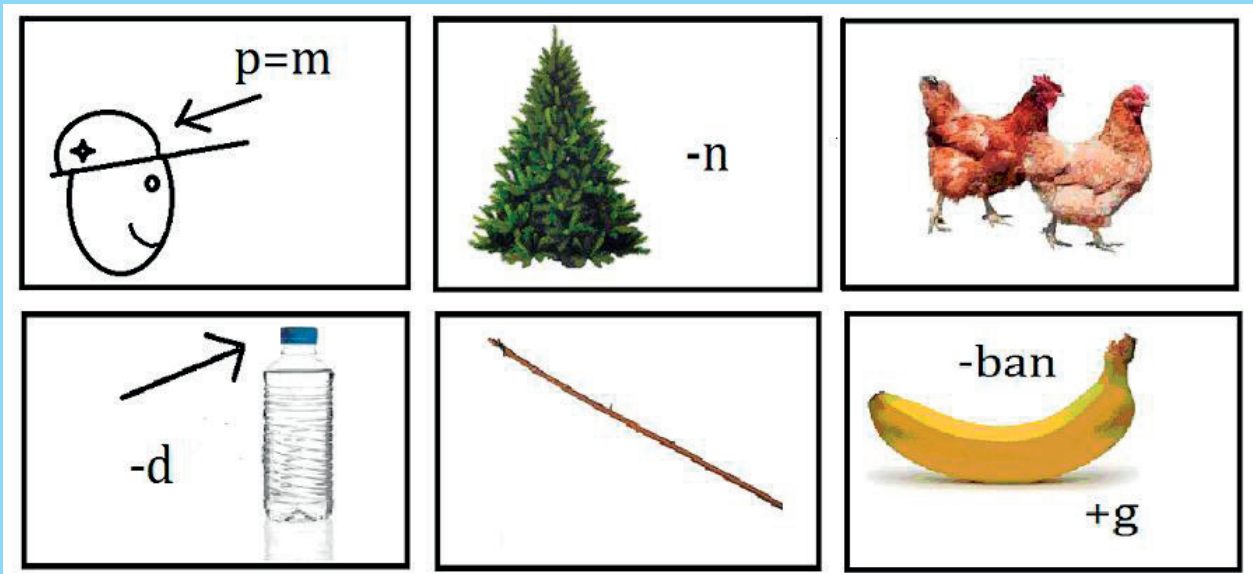
...En zo laat staan de ABCD-kinderen 's morgens weer op.

Amsterdam Born Children and their Development

Rebus

Oplossing:

.....

Colofon

Projectleiding

Dr. Ir. Manon van Eijdsen
Dr. Tanja G.M. Vrijkotte

Onderzoekers

Drs. Marieke de Beer
Gerrit van den Berg MSc
Arend van Deutekom MSc
Aimée E. van Dijk MSc
Dr. Maaïke G. Gademan
Marieke L.A. de Hoog MSc
Eva M. Loomans MSc

Datamanager

Hans Reurs

Projectassistenten

Ilona Steenkamer MSc
Hilde Stegeman MSc

Bezoekadres

GGD Amsterdam
Cluster EDG
Nieuwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

Postadres

GGD Amsterdam
Cluster EDG
t.a.v. ABCD Studie
Postbus 2200
1000 CE Amsterdam

Contactgegevens

T. 020 555 5092
F. 020 555 5160
E. abccd@ggd.amsterdam.nl
W. www.abccd-studie.nl